N°. 2681 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 21 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 20 Februarij.

In de zitting van ll. Zaturdag is verslag gedaan van het adres, dat aan de Tweede Kamer, in zake van onderwijs, door [illegible] predikanten is ingezonden. Deze predikanten zijn de heeren: O. G. Heldring te Hemmen, L. J. van Rhijn te Loosdrecht, F. C. van den Ham, L. Meerens en J. H. Böske te Utrecht, J. J. Doedes, D. Chantepié de la Saussaye en J. J. van Toorenenbergen te Rotterdam, Leyden en Vlissingen. In dit adres, door den heer Groen gewigtig genoemd, komen deze heeren op tegen het gemis van christelijk godsdienstig onderwijs in het wets-voorstel, dat thans bij de Tweede Kamer aanhangig is. Zij vragen, ten einde in die leemte zou kunnen worden voorzien, «afzonderlijke scholen voor *Roomschen*, voor *Joden* en voor *Protestanten*". Zij meenen dat in *grootere* gemeenten de oprigting van *afzonderlijke scholen* zeer uitvoerbaar is; in *kleinere* zouden artt. 22 en 23 van 't reglement A der wet van 1806, met aansluiting aan het bestaande kunnen gehandhaafd worden. Ten overvloede wordt in het adres aangemerkt: 1°. »Wij verlangen geene *gezindheidsscholen*, maar scholen voor de *bestaande gezindheden bruikbaar*. 2°. Wij verlangen geen onderwijs in de godsdienst; maar godsdienst, dat is Christendom, in het onderwijs des volks. 3°. Wij verlangen geene onderwerping der *school* aan de *kerk* of *geestelijkheid*; maar bij gepaste zelfstandigheid der schoolbesturen toch wettelijken waarborg, dat de gezindten niet van alle toezigt worden beroofd." Wat willen de adressanten dan? Ziehier het besluit van haar breedvoerig en met zorg bewerkt adres:

[illegible] dit een en ander wenden wij ons tot onze volksvertegenwoordiging in den naam onzes Heeren Jezus Christus; in den naam onzer gemeenten; in den naam van vele geloofsgenooten onzes vaderlands, wier getal wij vertrouwen, dat bij behoorlijke kennis neming gewis toenemen zal, met het ernstig en dringend verzoek:

dat zij niet toelaten, dat onze Grondwet langer buiten verband met het geloof en de geschiedenis der natie worde gehouden;

dat zij geene wet voor onze scholen bekrachtige, waarin onder algemeene bewoordingen datgene, hetwelk aan elke gezindheid meest dierbaar is, wordt geweerd;

dat zij zorgen, dat bij de opleiding onzer nederlandsche protestantsche jeugd, *beroep op den bijbel*, *trouw verhaal der volks historie* en *betamelijke* vermelding des Zaligmakers geene staats-misdaad worde, opdat ter wille van denkbeeldige begrips-afgetrokkenheden, (*abstractie's*) die nimmer werkelijk bestaan hebben gehad of zullen hebben, ons christelijk Nederland zijn beste karakter niet verlieze, en de Heer, wiens eer nooit ongestraft wordt geloochend, en wien kinderen en volwassenen beide behooren te prijzen, niet uit de nationale volks-school worde verbannen!"

Dat dit adres gewigtig is, zullen wij den heer Groen niet betwisten; maar tot ons leedwezen kunnen wij daarmede, zooals het daar ligt, niet ingenomen zijn; omdat het *onopregt* is. Zoo er eenig groot belang is, waarin *opregtheid* op den voorgrond moet staan, dan is het in zake van godsdienst. De minste twijfel omtrent de opregtheid in godsdienstige aangelegenheden is ondragelijk. Wij spreken hier niet van de adressanten; ofschoon wij van hen hadden mogen verwachten, dat zij ten minste geene tegenstrijdigheden met hunnen naam zouden bekrachtigen. Wij spreken alleen van het adres. In de gemoederen dergenen, die het opstelden en ter Tweede Kamer verzonden, hebben wij geen regt te treden; en bezaten wij dat regt, wij zouden er geen gebruik van willen maken.

Wat vinden wij in 't verzoekschrift, dat, blijkens het *Zondagsblad*, door het geheele land in omloop is? Wij laten de algemeenheden ter zijde, waarmede het eindigt, en die wij hebben overgenomen zoowel om den toon van affektatie, die daar wordt aangeslagen, als om de onbepaaldheid der daar geuite verlangens, die op alles en op niets neerkomen en eigenlijk slechts klanken zijn, omdat zij voor allerlei opvattingen vatbaar, tot geen bepaald rezultaat kunnen leiden. Men wil in de grootere gemeenten afzonderlijke scholen voor *Protestanten*, *Joden* en *Katholieken*. Waarom? Onder andere redenen, omdat men begeert: »*onverdeelden lof* des Zaligmakers, »aan wiens eenig middelaarschap door de Roomsche Christenen, naar de overtuiging der Protestanten, wordt te »kort gedaan, en die den Jood een ergernis is en blijft." Ongetwijfeld moet bij den orthodoxen Protestant deze reden op den voorgrond staan. Zij is de voornaamste, de beslissende reden, want de *bijbel* en de *volks-historie*, waarvan zij ook spreken, ontleenen slechts hunne waarde aan Christus. Christus dus moet op de school gepredikt worden. En dat kan niet in eene gemengde school, omdat de Katholieken te kort doen aan het eenig middelaarschap van Christus, en deze voor de Joden eene ergernis is. Het is wèl; maar wij kunnen niet voorbijgaan, zonder er de aandacht op te vestigen, dat dit te kort doen aan het middelaarschap van Christus door de Katholieken — eene valsche beschuldiging, nog dezer dagen twee maal wederlegd — daar zeer wonderlijk, ofschoon niet zonder doel, is te pas gebragt. Het zal aanstonds blijken. Het is dus om Christus te doen dat het onderwijs op de school voor Protestanten *christelijk* zijn moet en wel om den onvervalschten Christus, aan wiens middelaarschap niets te kort wordt gedaan. Intusschen, wat zien wij in 't adres? Dat men geene *gezindheids-scholen* verlangt, maar scholen voor *de bestaande gezindheden bruikbaar*. Wij zullen er niets tegen inbrengen, als de protestantsche gezindheden al hare kinderen op eene en dezelfde school onder elkander vermengen; dat is hare zaak; ofschoon wij, als wij orthodox-protestantsch waren, daartegen groot bezwaar zouden hebben. Maar, en hier komt het op aan, welke Christus zal daar op die protestantsche scholen, die geene gezindheids-scholen mogen zijn, geleerd worden? Zal dat Christus, God en mensch zijn? God van der eeuwigheid mensch geworden in den tijd? Zal het de Christus zijn, waarvoor de orthodoxen de knieën buigen met ons, om Hem te aanbidden; of de Christus der Groninger-school, waarvoor zij slechts eerbiediglijk den hoed afneemt als voor een groot man? Het adres heeft het niet durven zeggen. Niet alleen dat het daarvan zwijgt, maar blijkbaar is het dat het zoogenaamd te kort doen door de Katholieken aan het eenig middelaarschap van Christus wordt aangehaald om de hand te geven aan Ds. Zaalberg en in hem aan de Groninger-school. Ten believe der Groninger-school wordt in het adres niet een enkele maal Christus' godheid beleden. Men noemt Hem slechts den *Christus Gods*, *Zaligmaker*, en *Heer*; woorden die geen van allen in protestantschen zin de beteekenis der godheid aanduiden. En als er spraak is van den lof, die aan Christus in de school moet worden gebragt, dan vindt men nergens melding gemaakt van de *goddelijke* eer: maar »betamelijke vermelding van den Christus Gods" en »onverdeelde lof des Zaligmakers". Wij vragen, is dat betamelijk, is dat opregt in een orthodox adres? Het is des te onverantwoordelijker als men ziet hoe op de Katholieken gewezen wordt, als zouden zij aan het eenig middelaarschap van Christus te kort blijven, en hoe dat aangegeven wordt tot beslissende beweegreden waarom Protestanten en Katholieken niet op ééne school kunnen zijn, en dan de hand ziet uitreiken tot Protestanten, die Christus' waarachtig middelaarschap loochenen, met zijne Godheid te ontkennen, en scholen vragen voor kinderen van beider rigting geschikt. Is dat opregtheid of onopregtheid? Zal Christus op de dus ingerigte scholen al of niet als God worden genoemd? Ongetwijfeld rekent het adres op het vooruitzigt, dat Christus' Godheid zal worden geleeraard in de scholen. Maar wat, als een rationalistiesch schoolmeester — en er zijn er — de protestantsche schoolkinderen voor de Groninger-school opkweekt? Zal men vrede nemen met dat school onderwijs? Het wordt niet gezegd. Is d°. Zaalberg verpligt het lijdelijk aan te zien, dat zijne kinderen door een orthodox schoolmeester worden ingewijd in de regtzinnige dortsche leer? Geen antwoord.

Men zegt in 't algemeen:

»Wij verlangen geene *gezindheids-scholen*, maar scholen voor de *bestaande gezindheden* bruikbaar." De heer Groen heeft in de diskussie van Zaturdag daarop gedrukt, om het verschil te doen uitkomen. Wij vatten dat verschil niet, al zegt hij ook »dat in dit onderwerp het verschil van theologische zienswijze in de hervormde kerk bij dit adres niet te pas komt." Hoe kan de spreker dat zeggen? Er is hier geen quæstie van een theologiesch verschil, maar van het Christendom-zelf. Wat is het Christendom, als Christus niet God is? En komt dit punt bij de school-quæstie niet te pas? Waarlijk, de behendigheid is hier al te groot en loopt uit op gebrek aan opregtheid? Wat is eene school, geschikt voor bestaande protestantsche gezindten, en die niet tevens eene gezindheids-school zijn zal? Er zijn tegenwoordig slechts twee groote rigtingen in het Protestantismus, de regtzinnige en de rationalistische. Hoe zal men die vereenigen op de school zóó, dat de school christelijk zij in den zin der orthodoxen, zonder te schaden aan het regt der rationalisten? Hoe zal men de regtzinnige Kalvinisten met de regtzinnige Lutheranen vereenigen? Men zal geene gezindheids school, maar eene school voor beide gezindten bruikbaar maken, luidt het antwoord. Maar hoe? Bij voorbeeld als het laatste avondmaal uit den *bijbel* wordt voorgelezen, en de schoolmeester daaraan eene opheldering toevoegt in verband met het »trouw verhaal van 's lands historie" door »on»verminkte mededeeling van de godsdienstige beweegre»denen tot den oorlog in de zestiende en zeventiende »eeuwen?"

Men meent de zaak duidelijk te maken door eene andere verklaring:

»Wij verlangen geen onderwijs in de godsdienst, maar godsdienst, dat is christendom, in het onderwijs des volks!" De zaak blijft even duister. Wat is godsdienst, christendom in het volks-onderwijs, zonder onderwijs in de godsdienst, in het Christendom? Is godsdienstig christelijk onderwijs mogelijk zonder onderwijs in de godsdienst, in het christendom. Is hier geen *contradictio in terminis?* Is hier weêr geen onopregtheid blijkbaar?

En wat wil om te eindigen, het volgende zeggen?

»Wij verlangen geene onderwerping der *school* aan »de *kerk* of *geestelijkheid*; maar bij gepaste zelfstandig»heid der school-besturen, toch wettelijken waarborg, »dat de gezindten niet van alle toezigt en invloed worden »beroofd."

Is het Protestantismus eene kerk? Heeft het eene geestelijkheid? Wat beteekent het dan als men zegt, dat men de *school* niet aan de *kerk* of aan de *geestelijkheid* onderworpen wil?

Men zegt te verlangen, »dat er bij gepaste zelfstandigheid der school-besturen wettelijke waarborg zij, dat de gezindten niet van alle toezigt en invloed worden beroofd." Altijd onbepaaldheden waaraan niemand iets heeft.

Welke zelfstandigheid der school-besturen is ongepast, welke zal gepast zijn? Het is een raadsel dat men uitgeeft.

Welke is de mate van toezigt en invloed, waarvan de gezindten niet mogen worden beroofd? Het is niet te gissen.

Hoe zal dat toezigt en die invloed der gezindten, waarvan zij niet beroofd mogen worden, in toepassing komen? Door de *Kerk*, door de *geestelijkheid*? Het adres spreekt slechts van Protestanten? Waar is de *Kerk* der Protestanten? waar is de *geestelijkheid* der Protestanten? 't Wordt alles in 't midden gelaten.

Het sterkst drukt men op »den *bijbel*, dat aan het Christendom gezag geeft" als men zich daarop telkens beroept; en op »het trouw verhaal der volks-historie"; omdat beide misbruikt worden tegen de Katholieken, bijbel en geschiedenis, die beide vervalscht worden en zijn. Maar als er sprake is van de christelijke waarheden zwijgt men en men verneemt in het orthodox adres slechts de taal der Groninger-school.

Het doet ons leed. Het christelijk onderwijs gaat ons zeer ter harte. Er is voor ons geene belangrijker quæstie. Het is eene levenszaak. Maar als zij door verdachte behendigheden en onopregte kunstmiddelen wordt verdedigd, wat is er dan van te hopen?

Terwijl de *Fakkel* de Katholieken uitkrijt als domooren en als onbekwaam om lands posten te bekleeden, doet het *Zondagsblad* hun de eer hen te noemen [illegible] kleine partij, die *bekwaam* en *stoutmoedig* [illegible]

Maar deze partij moet, volgens het [illegible] als eene vijandin van gewetens- en godsdienst-vrijheid [illegible]

ontzenuwd" worden, en dit is het doel, aldus gaat het voort, dat het Protestantsche Nederland »goed in 't oog keeft gevat," en dat het ook zal weten te verwezenlijken!

Katholieken van Nederland, hoort gij het? Gij zult ontzenuwd, verzwakt, magteloos gemaakt worden, en dat door uw vaderland, door het Protestantsche Nederland!

Maar welke zijn de middelen, om die ontzenuwing te bewerkstelligen?

Het *Zondagsblad* heeft er twee, welke echter slechts als de preliminaire moeten beschouwd worden: het eerste is den Katholieken zelven diets te maken, dat er bij hen twee partijen bestaan, de eene bestaande uit *R. Katholieken* en de andere uit *Ultramontanen*, welke laatste willen: dat »alle volkeren, die Rome niet dienen, vernederd zullen worden." — 't Verwondert ons, dat men nu nog met de indeeling van R. Katholieken en Ultramontanen voor den dag komt; dit paradoxe is zoo dikwijls wederlegd en de heer Luyben heeft, ruim een jaar geleden, in de Vergaderzaal der Staten-Generaal, tegen den heer van Lynden zoo uitdrukkelijk verklaard, dat Katholicismus en Ultramonismus één is, dat ieder Protestant, die maar eenigzins met de zaken bekend is, en die voor een kordaat man wil doorgaan, dergelijke verdeeling van Katholieken slechts als eene ongerijmdheid zal beschouwen; en van den anderen kant gelooven wij, dat de Katholiek nog geboren moet worden, die zou willen dat de niet-Roomschen »vernederd" werden.

Het tweede middel is: de omverwerping van het ministerie-van Hall; »want dit wil de ultramontaansche partij niet bedwingen." Waarin vragen wij, moet deze partij »bedwongen" worden? Waar heeft zij meer geëischt dan haar toekomt? En wie zal in staat zijn haar straffeloos hare regten te ontnemen? Noch het *Zondagsblad*, noch de *'s Haagsche Nieuwsbode*, noch het *Goudsch Kronykske*, noch de *Amersfoortsche*, noch een ministerie-van Rappard, noch een ministerie-Groen, noch de geheime genootschappen. Sterk door eengezindheid, zullen de Katholieken, steunende op hun goed regt, hunne belangen, naar wet en billijkheid handhaven en verdedigen, en hunne eendragt zal des te sterker zijn, naar mate zij zullen zien, dat de pijlen van afgunst en onverdraagzaamheid, die men tegen hen afschiet, verdubbeld en meer vergiftigd zullen worden. (*Noord-Brabander.*)

De *Amst. Ct.* zegt in staat te zijn den woordelijken tekst van het tusschen Nederland en Japan gesloten traktaat mede te kunnen deelen. Het luidt als volgt:

»Overeenkomst tusschen mr. Jan Hendrik Donker Curtius, nederlandsch kommissaris in Japan, ridder der orde van den nederlandschen Leeuw, en buitengewoon gevolmagtigde van Z. M. den koning der Nederlanden, en Arawo Iwamino Kami, Kawa Moera Tsoesimano Kami, gouverneurs van Nagasaki, en Asano Ikakf, keizerlijke opziener te Nagasaki, op den 9ⁿ November 1855, in het gouvernementshuis aldaar.

Art. 1. De Nederlanders hebben van den eersten December 1855 volkomen persoonlijk vrijheid en mogen mitsdien van Decima uitgaan zonder eenig geleide, even als zulks tot nu toe aan hen op verlof wordt toegestaan onder geleide, en dit ten allen tijde.

Art. 2. Wanneer door een Nederlander eenige Japansche wet wordt overtreden, zal daarvan kennis worden gegeven aan den hoogsten nederlandschen ambtenaar, die op Decima geplaatst is; en zal hij door zijne tusschenkomst door de nederlandsche regering volgens de nederlandsche wetten worden gestraft.

Art. 3. Indien een Nederlander door den Japanner onbehoorlijk mogt worden behandeld, zal de zaak op de klagt van den nederlandschen kommissaris in Japan door de Japansche overheden worden onderzocht, en zullen zoodanige Japanners volgens de Japansche wet worden gestraft.

Art. 4. Indien een of meer andere havens van het japansche rijk voor een of meer andere natiën mogten zijn of worden opengesteld, zullen volkomen dezelfde voorregten aan Nederland worden toegekend.

Art. 5. Wanneer een officier of een ander schepeling van een zijner nederlandsche Majesteits schepen van oorlog of eenig persoon tot de nederlandsche landmagt behoorende, in Japan mogt overlijden, zal zijne begrafenis plaats hebben volgens de militaire plegtigheden bij de nederlandsche land- en zeemagt in gebruik, en tot nog toe alhier opgevolgd. Hierbij zullen op de begraafplaats salvo's kunnen plaats hebben met het handgeweer, en aan boord der nederlandsche oorlogschepen insgelijks, zelfs met geschut.

Art. 6. De naar de haven van Nagasaki komende nederlandsche koopvaardijschepen zullen bij het naderen [illegible], behalve de nationale vlag nog eene geheime seinvlag vertoonen, zoo als tot nog toe gebruikelijk is. De oorlogschepen hebben geene geheime seinvlag.

Art. 7. [illegible] door de uitkijkers op het eiland [illegible] gezien zijnde, zal van den vlaggestok aldaar de nederlandsche vlag tot verkenningsteeken geheschen worden, even als zulks thans gebruikelijk is voor de oorlogschepen.

Art. 8. De nederlandsche oorlog- en koopvaardijschepen zullen achter de Papenberg ten anker komen, zoo als tot nog toe gebruikelijk is.

Art. 9. Zoodra de gouverneur van Nagasaki door een tot dat einde dadelijk af te zenden wachtofficier, vergezeld van een der ambtenaren van de Nederlandsche faktorij op Decima, zich volkomen zal hebben overtuigd van de nationaliteit der schepen, zullen zij de haven mogen binnenzeilen of stoomen of zich door Japansche vaartuigen daar binnen laten boegseeren, zoo als tot nog gebruikelijk is, doch zonder pandlieden af te geven.

Art. 10. De bemanning der schepen zal van de scheeps sloepen gebruik mogen maken, om met de overige Nederlandsche schepen en het eiland Decima gemeenschap te houden of in de baai voor de gezondheid rond te varen, met dien verstande, dat de matrozen der Nederlandsche koopvaardijschepen alleen dan van deze vergunning mogen gebruik maken, wanneer een kapitein of stuurman zich in de sloep of sloepen bevindt. Zij zullen natuurlijk nergens anders mogen landen dan aan de Waterpoort van Decima en ook met de bemanning van Japansche vaartuigen in geen aanraking mogen komen. De sloepen zullen als verkenningteeken de Nederlandsche vlag voeren.

Art. 11. Op geene andere plaats dan aan de waterpoort van Decima zal men met sloepen mogen landen.

Art. 12. Behalve de buitenmuur, de wachthuizen en openbare gebouwen van Decima, zullen al de woningen en pakhuizen door tusschenkomst van de gouverneurs van Nagasaki aan de nederlandsche faktorij verkocht en de grond van Decima verhuurd worden. Zij zullen onder het bestuur van den hoogsten aldaar verblijf houdenden nederlandschen ambtenaar staan, en op kosten van de nederlandschen faktorij onderhouden worden.

Art. 13. Tot het doen van de noodige herstellingen aan en het bouwen van of afbreken van pakhuizen of woningen, of het maken van veranderingen of verbeteringen daaraan zal de nederlandsche faktorij gebruik kunnen maken van japansche ambachtslieden en japansche materialen kunnen koopen, waarvoor betaald zal worden met Kambang geld; van het doen dezer werkzaamheden zal vooraf kennis worden gegeven aan den gouverneur van Nagasaki.

Art. 14. De op Decima verblijf houdende Nederlanders hebben vrijheid om in nederlandsche of japansche vaartuigen in de baai rond te varen, zonder ergens te landen. Zij zullen in de baai mogen visschen voor de gezondheid. Deze vaartuigen zullen eene nederlandsche vlag als verkenningsteeken voeren.

Art. 15. De sleutels van de waterpoort zijn onder de uitsluitende bewaring van den hoogsten nederlandschen ambtenaar op Decima.

Art. 16. De sleutels van de landpoort zijn onder bewaring van den japanschen officier, die aldaar de wacht heeft.

Art. 17. Alleen de bemanning der nederlandsche koopvaardijschepen is, met uitzondering van de gezagvoerders, onderworpen aan lijfvisitatie zoo als tot nog toe gebruikelijk is, wanneer zij door de landpoort van Decima, Nagasaki binnentreedt. Bij de waterpoort en aan boord der nederlandsche schepen heeft geene visitatie plaats.

Art. 18. De visitatie van goederen heeft alleen plaats, wanneer die in Japan ingevoerd, van Decima of uit Japan naar Decima gebragt worden, zoo als tot nog toe gebruikelijk is, en niet bij aanbreng uit de schepen te Decima, of bij het brengen naar boord van de schepen uit Decima. Tegen sluikhandel zal ten strengste gewaakt worden.

Art. 19. Gedurende het aanwezen van nederlandsche handelsschepen in de haven van Nagasaki, zal, wanneer er werkzaamheden plaats hebben, een japansch wachtofficier zich op Decima bevinden om de orde te bewaren onder de japansche koelies, en de Japanners in het algemeen, die zich dan op Decima bevinden, zoo als tot nog toe gebruikelijk is.

Art. 20. De behandeling der handelszaken blijft overigens op den bestaanden voet. De sleutels der pakhuizen zijn steeds onder bewaring van den hoogsten nederlandschen ambtenaar, die op Decima verblijf houdt, wanneer daarin nederlandsche goederen geborgen zijn. Op de pakhuizen worden geene japansche zegels geplaatst.

Art. 21. Alle Japanners, die daartoe het verlof hebben, overeenkomstig de Japansche wetten, zullen op Decima worden toegelaten.

Art. 22. Bij alle ontmoetingen te Nagasaki geschieden het kompliment en de ontvangst door de Japanners op de Japansche en door de Nederlanders op de Nederlandsche wijze.

Art. 23. Wanneer zich daartoe de gelegenheid aanbiedt, zullen de op Decima verblijf houdende Nederlanders brieven kunnen verzenden, zoowel met de Chinesche jonken als met de schepen van andere natiën.

Art. 24. De Nederlanders zullen vrijelijk briefwisseling kunnen houden met de gezagvoerders van schepen of eskaders van vreemde natiën, die met Japan in vrede leven en zich in de baai van Nagasaki ophouden.

Art. 25. Monsteringen hebben alleen plaats aan boord der nederlandsche koopvaardijschepen bij de aankomst en bij vertrek, en niet op Decima.

Art. 26. De nederlandsche koopvaardijschepen zullen het buskruid en wapens blijven behouden even als de kanonnen.

Art. 27. De gebruikelijke geschenken voor Zijne Majesteit den Keizer en andere rijksgrooten en de jaarlijksche tassak, blijven op den bestaanden voet geregeld. In de wijze waarop de handel met de faktorij gedreven wordt, wordt geene verandering gebragt. Indien later eenige verandering daarin van den japanschen of van den nederlandschen kant mogt gewenscht worden, zal die door den gouverneur van Nagasaki bij den nederlandschen kommissaris overwogen en geregeld worden.

Art. 28. Indien het mogt blijken, dat eenige zaak eene nadere regeling mogt vereischen, zal die door den gouverneur van Nagasaki met den nederlandschen kommissaris in Japan, in zorgvuldige overweging worden genomen, en zullen alle bepalingen die door Nederlanders thans lastig gevonden worden, zoo veel mogelijk worden opgeheven.

Art. 29. Zoodra een traktaat tusschen Nederland en Japan zal zijn tot stand gebragt, zal deze overeenkomst zijn vervallen. Indien zoodanig een traktaat niet spoedig tot stand komt, zal zij desniettemin van kracht blijven maar onderworpen zijn, zoo wel aan de ratifikatie van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, als aan die van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, en zullen de akten van de ratifikatie, geteekend door daartoe gemagtigde hooge ambtenaren van beider zijden, worden uitgewisseld te Nagasaki binnen den tijd van twee jaren na dagteekening dezer.

Al de bepalingen dezer overeenkomst worden dadelijk in werking gebragt, met uitzondering van de volgende artikelen.

Art. 1. De daarbij voorkomende vrijheid treedt in werking op den eersten December 1855, en artt. 9, 12, 13, 14, 18, 20 en 26 treden in werking op den eersten Januarij 1856. — Ter oirkonde waarvan wij mr. Jan Hendrik Donker Curtius, nederlandsch kommissaris in Japan, ridder van de orde van den nederlandschen Leeuw en buitengewoon gevolmagtigde van Z. M. den Koning der Nederlanden, en Arawo Iwamino Kami, Kawa Moera Tsoesimano Kami, gouverneurs van Nagasaki, en Asano Ikakf, keizerlijk opziener te Nagasaki, deze overeenkomst hebben geteekend en onze kachetten daarop gesteld.

Gedaan in duplikaat in de stad Nagasaki den negenden November van het jaar van onzen Heer een duizend acht honderd vijf en vijftig.

(*w. g.*) J. H. DONKER CURSTIUS.
ARAWO IWAMINO KAMI.
KAWA MOERA TSOESIMANO KAMI.
ASANO IKAKF.

Uitslag der herstemming voor twee leden van den Gemeenteraad:

1°. In de plaats van den heer Bosch van Drakestein (geel stembriefje). Uitgebragte geldige stemmen 1652. Hebben erlangd de heeren: F. van Heukelom 1027, Dr. A. W. F. Herckenrath 625 stemmen.

Verkozen de heer F. VAN HEUKELOM.

2°. In plaats van den heer Kooy (wit stembriefje). Uitgebragte geldige stemmen 1651. Hebben erlangd de heeren: H. A. Insinger 960, J. G. Rijnders 685 stemmen.

Verkozen de heer H. A. INSINGER.

Voor de vrije stemming van een lid van den Gemeenteraad van Amsterdam, in de plaats van den heer J. J. A. Santhagens (rood stembriefje), zijn uitgebragt 1658 geldige stemmen. Volstrekte meerderheid 830. Hebben erlangd de heeren: R. Feith 730, J. J. A. Santhagens 400, F. van Heukelom 269, F. C. Quien 183 stemmen, enz.

Herstemming tusschen de heeren Feith en Santhagens.

Uit Gent (Overb.) wordt ons, dd. 13 Februarij, door den heer Corman geschreven:

»Attendeerende op uwe couranten No. 2646—54—60 en 2669 dient deze: Ook in mijn bezit is onder anderen één gedenkpenning (schoon en onbeschadigd) in middellijn 3 duim 6 streep, waarop één in volle uniform en gedekt hoofd staande, zijn degen overgevende, of voorhoudende, aan een vóór hem bloothoofds op de linker knie zittende persoon, houdende gemelden degen in zijne regterhand, terwijl hij in zijne linkerhand zijn hoed achter zich neêrhangende vasthoudt; en waarachter een schip vertoonende de engelsche admiraals-vlag, waarboven staat: »Don Blass", rondom staat: »The Pride of Spain, Humeled ev. Admiral Vernon."

»Op de keerzijde: in de verte huizen enz. (wellig eene stad verbeeldende) waarvoor een fort in zee, en waarbij twee kleine schepen; voorts aan de regter- en linkerzijde, een kasteel-sterkte, toren en fortifikatie, waar tusschen twee en waarvoor vier groote schepen; rondom staat: »He took porto bello with six ships. on Nov. 22. 1739.""

Bij het ministerie van Koloniën is tot dusver voor de noodlijdenden ten gevolge van aardbevingen, brand

andere onheilen in den Molukschen Archipel ontvangen de som van ƒ 5,221,85.

In den vorigen jaargang van den Almanak *voor Landbouwers en Veehouders*, bl. 38, heeft Dr. J. Sasse gevraagd: Is het goed de Mollen uit te roeijen? en heeft hij hen op verschillende wijzen verdedigd en als nuttig voorgesteld. Uit de verte, in een brusselsch Dagblad, antwoordt nu op deze vraag eene belgische Maatschappij van Landbouw, volgens berigt in de *Boeren goudmijn*, bl. 121, dat men daar de Mol thans beschouwt, als geroepen om meer voordeel te verschaffen dan schade aan te rigten, en dat door ervaren landbouw- en natuurkundigen het volgende nu duidelijk is bewezen:

1°. dat de mollen zich eenig en uitsluitend voeden met wormen, meikevers en andere insekten, die zoo veel nadeel toebrengen aan de jonge vruchten door hare wortels af te knagen;

2°. dat, volgens Milne Edwards, den beroemden dierkundige, het raadzaam is, mollen te brengen in gronden die van dergelijke insekten last hebben;

3°. dat deze in den winter slapende dieren zich in de molsgaten verbergen en aldus tot spijs der mollen dienen:

4°. dat het wroeten der mollen in de weiden geen ander doel heeft dan het opzoeken van den landbouw schadelijk insekten, en

5°. dat de mollen van zelf verdwijnen wanneer zij dat voedsel daar niet meer vinden.

Al weder zien wij dus de leer bevestigd, dat in de dierlijke huishouding alles strekt om het evenwigt van het groote geheel te bewaren, en alzoo de les des dichters bewaarheid:

> Zóó dekt de Almagtige zijn wegen:
> Zóó is met wijsheid kracht vereend;
> En 't allergrootste nut gelegen
> In 't geen de mensch verwarring meent.

(K. C.)

Z M. heeft Jhr. Mr. F L. W. de Kock, direkteur van het kabinet des konings, benoemd tot kommandeur der orde van den Nederl. Leeuw. — Bekrachtigd het eervol ontslag, aan W. Götte, burg. en sekret. der gemeente Goor, op zijn verzoek uit laatsgemelde betrekking verleend; aan Mr. R. A. Quintus, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgem. der gem. Oldekerk, en als zoodanig benoemd Mr. D. A. baron Sixma van Heemstra; benoemd tot burgem. der gem. 't Zandt, Mr A Lijphart; voorts benoemd bij de arrond. regtbank te Haarlem: tot pres. Mr. F. W baron van Styrum, en tot regter Mr. P. Elias.

'S GRAVENHAGE, 19 Febr. Heden werd de verjaardag van Z. M. onzen eeerbiedigden Koning op de gebruikelijke wijze in de hofstad gevierd, zoo door het uitsteken der vlaggen van de openbare en vele partikuliere gebouwen, als het bespelen van het klokkenspel en het houden van eene groote parade, waarop het korps officieren van de dienstdoende schutterij tegenwoordig was, Tegen den middag was er ten Hove receptie van de leden der koninklijke familie en de personen, tot de hofhouding behoorende.

H. M. de Koningin heeft heden HD. jaarlijksch bezoek gebragt, in het Evangelisch Luthersch Weeshuis, en wel op het oogenblik toen de weezen zich aan het feestmaal bevonden. H. M. werd daar ontvangen door heeren regenten en dames regentessen van dat gesticht.

— Heden middag, bij gelegenheid van 's Konings verjaardag, is er groot diner bij den minister van Buitenlandsche Zaken, waarop de leden van het corps diplomatique zijn genoodigd.

— In de verschillende weeshuizen dezer stad wordt heden, bij gelegenheid van 's Konings verjaardag, feest gevierd.

— Heden zijn de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wederom vergaderd tot voortzetting van het onderzoek, over het aanhangig wetsontwerp, nopens het lager onderwijs.

— De kommissie, gisteren door de afdeelingen benoemd tot het overwegen of en in welken zin een voorstel zal worden gedaan omtrent middelen tot bestrijding of uitroeijing van misbruik van sterken drank, is zamengesteld uit de heeren Wintgens, van Bosse, van Lennep, Mackay en van Zuijlen van Nijevelt.

— In deze rezidentie zijn aangekomen en aan het *Keizershof* afgestapt de graaf van Limburg Stirum, kommissaris des Konings in de provincie Gelderland en de heer Mr. C. Backer, kommissaris des Konings in de provincie Overrijssel.

— De kommissie uit den gemeenteraad alhier, belast met het herzien van het reglement voor de spaarkas, tot voorziening in buitengewone duurte van het brood en van de grondslagen, waarop de broodzetting hier ter stede berust, heeft in de laatste dagen drukke bijeenkomsten gehouden, zoodat men verwachten mag, dat zij in korten tijd haar verslag zal uitbrengen.

ROTTERDAM, 19 Febr. Heden in den vroegen morgen ontstond er brand in het meubel-magazijn van den heer J. Stams op de Hoogstraat alhier. Door eene onbekende oorzaak in het achterste gedeelte van het huis ontstaan en door een fellen Oostenwind aangewakkerd, had zulks een ernstig aanzien. Een 8-tal spuiten hebben met ijver gewerkt en was men den brand ruim ten 3 ure meester. Naar men verneemt was alles tegen brandschade verzekerd.

NIEUWE-DIEP, 18 Febr. Onze haven, die ten gevolge van aanhoudende Z. W. winden, sedert eenige weken vol lag van koopvaardijschepen, is sedert gisteren geheel opgeruimd. Gisteren vertrokken 23 schepen naar verschillende oorden. Het was een waar genoegen die schepen door een fiksche bries uit het oosten te zien voortdrijven. Het was eene uitnemende gelegenheid, lichte maan, goed gezigt van de vuren en beste wind. Zeker zijn de gisteren vertrokken schepen reeds in het Kanaal en ook de heden vertrokken schepen treffen niet minder gunstige gelegenheid.

NIJMEGEN, 18 Febr. De Raad dezer gemeente heeft besloten de broodzetting weder in te voeren, om reden de prijs van het brood thans hooger is dan die, welke op den rooster der vorige zetting bij gelijke graanprijzen bepaald was. Naast de stedelijke belasting op het gemaal is de gemeente Nijmegen dan wederom bevoordeeld met de broodzetting, twee goede en konsequente middelen om goedkoop brood te krijgen, Dat echter de wederinvoering dezer verordening het gewenschte gevolg zal hebben, moet nog bewezen worden. Zullen de bakkers hunne winst laten bepalen of verminderen, of welligt op de kwaliteit verhalen, wat hun op den prijs ontnomen wordt? De ondervinding zal dit moeten leeren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Febr. De *Moniteur* berigt, dat de konferentiën stellig den 25 dezer maand zullen worden geopend.

— Men spreekt bij herhaling van een huwelijk tusschen den Koning van Sardinië en Prinses Charlotta van België, die als zeer schoon en geestig geprezen wordt. Zij is pas 16 jaar oud, en Koning Viktor Emanuël telt reeds 36 jaren.

— Heden heeft de keizer op het paleis der Tuilerien in een gehoor ontvangen, den graaf Buol, den baron Brunnow en den graaf de Cavour. Na afloop van de audientie is de graaf de Cavour bij den Keizer gebleven, om hem een eigenhandigen brief van koning Viktor Emanuel te overhandigen.

— De Keizerin, die reeds de negende maand harer zwangerschap is ingetreden, schijnt in welstand toe te nemen, al naar mate de tijd harer bevalling nadert.

— Het *Journal des Débats* beschouwt in zijn nommer van gisteren eenige bezwaren die bij de vredes-onderhandelingen welligt zouden kunnen oprijzen, daaronder behoort vooral de eisch om de arsenalen van Nikolajeff te sloopen en om geen versterkingen op de Alandseilanden aan te leggen: het laatste zou, volgens de opgaven van het geachte blad, door Rusland waarschijnlijk bewilligd, maar het eerste geweigerd worden. Het *Journal* besluit zijne beschouwing aldus: »Door deze mogelijke moeijelijkheden wordt ons vertrouwen op den goeden afloop der vredes-onderhandelingen niet verzwakt. Het is en blijft onze overtuiging, dat de vrede zal tot stand komen en dat het een duurzame en voor alle partijën eervolle vrede zijn zal, Wij gelooven dat de twaalf gevolmagtigden, die met het vaststellen der voorwaarden belast zijn, allen dezelfde vreedzame bedoelingen hebben; en waar opregte zucht tot bereiking van een gemeenschappelijk doel bestaat, daar komt ook ten laatste altijd eenstemmigheid over de middelen. Wegens bijzaken zal men Europa den vrede niet onthouden. Alom verklaart de publieke openie zich zoo nadrukkelijk voor den vrede, dat het onverstandig zou zijn haar te willen tegenstreven.

— Twee personen bevonden zich onlangs in een koffijhuis te Cambria en na iedere een kop koffij gebruikt te hebben, vielen zij dood op den grond neder. De herbergierster waarschuwde terstond het openbaar gezag en daar men vergiftiging scheen te vermoeden dronk zij zelve een kop koffij om te bewijzen dat haar koffij niet vergiftigd was, met het ongelukkig gevolg dat zij een oogenblik later even als haar klanten zielloos nederstortte. Toen men daarop de koffijkan onderzocht, vond men op den bodem een bosje lucifers, waarvan de phosphorus door de koffij ontbonden, den dood der drie personen veroorzaakt had.

— Tot dusverre geloofde men dat alleen de heffe des volks er smaak in vond, om de teregtstellingen bij te wonen. Een parijsch dagblad deelt echter daadzaken mede, die ons leeren dat ook anderen daarin behagen scheppen. De leden van een besloten societeit, meest welgestelde winkeliers, laten zich telkens malen dat er een doodvonnis zal voltrokken worden door den eigenaar van een wijnhuis, dat op den strafplaats uitziet daarvan berigt geven. De heeren brengen dan den nacht in den herberg door om bij den punchbowl »le moment intéressant" af te wachten. Het laatste berigt van de wijnhuishouder ontving luide woordelijk: »Ik acht mij gelukkig u te kunnen mededeelen dat, morgen het doodvonnis aan N. N. zal voltrokken worden. Vergeet niet er bij tegenwoordig te zijn; hij moet zeer bevreesd voor den dood wezen; het zal grappig zijn om te zien."

ENGELAND.

LONDEN, 13 Feb. Den dag van de aankondiging der nieuwe leening is de beurs het tooneel eener ergerlijke opschudding geweest. Een lid van het Syndikaat der wisselagenten, de heer Mullens, had voor 10,000 £ fondsen vóór de openbaarmaking der leening doen verkoopen, hetgeen men toeschreef aan de kennis die hij van dien maatregel zou bezeten hebben. Met groote moeite heeft men hem aan de woede der spekulanten ontrukt, die tot dadelijkheden dreigden over te slaan. Uit een onderzoek door het Syndikaat ingesteld, is echter gebleken dat de heer Mullens niet ingelicht was omtrent de uitgeschreven leening, waaraan de beurs zijn spekulatie toeschreef.

— In het rijk der wedrennen houden de beminnaren van paarden zich thans druk bezig met de vergiftiging van het geliefkoosde paard *Aurifer*, behoorende aan den heer John Scott, hetwelk den dag voor de wedrennen door vergif is om het leven gebragt. Een belooning van £ 200 wordt uitgeloofd voor dengene, die den bedrijver dier misdaad bekend maakt. Deze som zal eveneens uitgereikt worden aan den knecht, die het vergif heeft toegediend, indien hij aanwijst wie er hem toe heeft aangezet. Eene aanvraag om gratie ten zijnen gunste zal tot de Koningin gerigt worden.

— De koude in Noord-Amerika is zoo hevig, dat zich op de St. Laurens-rivier, boven de watervallen der Niagara, eene brug van ijs gevormd heeft, welke de beide oevers verbindt en met alle veiligheid gepasseerd wordt. Deze brug moet niet minder dan 20 à 30 engelsche voeten dik zijn.

— Aangaande het te Hongkong voorgevallene met den kapitein van het amerikaansche schip *Reindeer* deelt de *Overland China-Mail* van 15 November de volgende bijzonderheden mede: Bij de politie te Hongkong werd aangifte gedaan dat een timmerman aan boord van het amerikaansche schip *Reindeer* door den gezagvoerder, E. W. Nichols, terwijl het zich in de haven bevond, in de ijzers gezet en hevig geslagen was. De politie liet den man aan wal brengen en de kapitein werd voor den magistraatspersoon gedagvaard. Het feit werd bewezen en de kapitein veroordeeld tot eene boeie van $ 50 en een schadeloosstelling aan den timmerman van $ 25. De amerikaansche konsul, de heer Keenan, was bij het verhoor tegenwoordig en betwistte de regtsbevoegdheid van het hof daar de zaak aan boord van een amerikaansch schip was voorgevallen.

De kapitein verklaarde dat hij geen cent zou betalen, waarop de magistraat beval dat hij tot de sluiting der zitting in bewaring zoude blijven van den deurwaarder van het hof en dat hij, in geval hij dan nog weigerachtig was zich aan het vonnis te onderwerpen, voor eene maand naar de gevangenis zoude worden gebragt. Nadat de zitting van het hof gesloten was, nog weigerachtig blijvende, verzocht de deurwaarder den kapitein hem naar de gevangenis te volgen, en kapitein Nichols wandelde dan ook arm in arm met den heer Keenan derwaarts. Aan de deur der gevangenis gekomen, verzocht de deurwaarder den kapitein beleefdelijk binnen te gaan, waarop de heer Keenan antwoordde dat de heer Nichols van de overheid vergunning had bekomen, met hem te gaan dineren en dat hij dan den volgenden morgen zoude terugkomen. De deurwaarder verlangde alsnu dat zij op de plaats waar zij waren, zouden blijven, tot hij zich eerst van de waarheid van dit gezegde had kunnen overtuigen; zij weigerden dit en wilden van daar gaan, waarop de deurwaarder den heer Nichols arresteerde, door hem bij den kraag te pakken; hij werd echter op zijde gestooten door den heer Keenan, die, hem toeroepende: »Geef wel acht met wien gij te doen hebt," zich met den heer Nichols haastig verwijderde, gevolgd door den deurwaarder. Aan de kade gekomen, namen zij eene boot en roeiden naar het amerikaansche oorlogschip *Powhattan*; den deurwaarder met zijne lieden, die hen mede in eene boot gevolgd waren, mogt het niet gelukken hen in te halen.

Toen het gebeurde bekend was geworden, begaf de super-intendent, de heer May, vergezeld van den deurwaarder en voorzien van een bevel tot inhechtenisneming, aan boord van het amerikaansche oorlogschip; verzocht of de uitlevering van den dagteling of de betaling der boete. De kapitein van de *Powhattan*, Mc. Cluney, gaf, zonder naar wij vernemen te erkennen, dat Nichols aan boord was, als zijn gevoelen te kennen, dat de handelwijze van de magistratuur geheel en al onwettig was en dat hij zelf niet zoude aarzelen gewapenderhand weerstand te bieden aan elke poging der engelsche autoriteiten om regtsmagt uit te oefenen over amerikaansche burgers aan boord van amerikaansche schepen in de haven van Hongkong. — [illegible]

Deze zaak heeft te Hongkong veel sensatie [illegible] hoewel de boete later betaald [illegible] niet afgeloopen, want de amerikaansche konsul, de heer Keenan, is onder borgtogt gedagvaard om te regt te staan

voor het hooge geregtshof, als beschuldigd van het met geweld bevrijden van een gevangene en van gewelddadig heden op een openbaar ambtenaar gepleegd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 16 Feb. De kamer der afgevaardigden heeft een voorstel ontvangen door den heer Reichersperger en 48 andere leden der Katholieke partij aangeboden, dat ten doel heeft de regering uit te noodigen om de munstersche akademie tot katholieke universiteit te verheffen. De memorie van toelichting voert aan dat tien millioen Protestanten vier uitsluitend protestantsche hoogescholen bezitten, terwijl de katholieke bevolking, zes millioenen zielen tellende, geen enkele speciale katholieke hoogeschool heeft, en de gemengde universiteiten daarenboven bijna geheel protestantsche zijn. Voor de vier protestantsche universiteiten worden door den Staat 285.000 thalers, en voor de gemengde universiteiten 183,500 thalers betaald, terwijl de twee katholieke theologische fakulteiten slechts een toelaag van 1250 thalers ontvangen.

— Dezer dagen was in een magazijn te dezer stede eene elektrische fontein ten toon gesteld, welke, behalve andere merkwaardigheden, een bij uitstek fraai schouwspel opleverde. Het elektrische licht namelijk, in verband gebragt met het water, deed dit in verschillende en heerlijke kleuren te voorschijn springen; vooral was de zilverstint van een heerlijk effekt.

— De Kamer der afgevaardigden heeft gisteren de beraadslagingen over de wet op het herstel van het regt van policie der landsheeren ten einde gebragt. De overdragt der Regering is met geringe wijzigingen aangenomen. De wet geeft der regering het regt om den landsheer het regt van policie te ontnemen als hij er misbruik van maakt, en er zijn straffen tegen de landheeren vastgesteld, die zich aan overdreven willekeur jegens hun ondergeschikten zouden schuldig maken.

STADSNIEUWS.

In de 228ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 13e Trekking prijzen van f 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 13457 f 100,000, N°. 1523, 6084, 14189, 2633 en 6?8 ieder f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 Februarij.

BEVALLEN (16 Febr.): R. Heeger, geb. van de Wal, D. - A. Krafft, geb. Westenberg, Z.

OVERLEDEN (13 Febr.): A. F. Meijer, wed. J. G. Gerlach. (15 Febr.): A. C. Beijer, wed. J. F. Göppinger, 55 j. — (16 Febr.): A. C. Palmboom, 22 j. — (17 Febr.): 't Kindje van H. C. Roeters van Lennep, 8 d.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Febr. Clausen, Jörgen Brunckhorst, Venetië.
HELVOET, 18 Febr. d'Arnaud Gerkens, India, Batavia. - Ruiter, Nederland, Wijnkoopersbaai, beide l. v. Brouwershaven.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Febr. Crap Hellingman, Gelderland, Batavia. - Jager, Belina, Venetië. - Knaudt, Catharina en Geertruida, Triëst.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 19 Februarij in lading naar:

Weesel	A. Balk, Alma.
Mainz	B. Kirschreiber, Mainz N°. 5.
Keulen	A. Weingarts, Colla N°. 3.
Frankfort	F. J. Timmerman, Frankfort N°. 20.
Ürdingen & Ruhort	J. D. Keuter, Jonge Arend.
Ludwighaven & Manheim	H. Stempel, Mehemet Ali.

Rijnhoogte ARNHEM 18 Febr. 2 el 61 duim.
KEULEN 18 ″ 10 vt. 6 ″

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 55⅜, Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 96, Spanje 1—3 pc. $23\frac{11}{16}$; Binnenl. 3 pc. 38¼; Romeinen 5 pc. 86⅜; Oostenrijk Metall. 5 pc. 81; id. Nat 5 pc. 82⅝.

PARIJS, 19 Febr. Fransche 4½ pc. 96.—; 3 pc. 73.70; 3 pc. Spanje 37⅞; id. 1¼ pc. 23½; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 87.

LONDEN, 19 Febr. Consols 90⅞, 3 pc. Spanje buitenl. 42½; 1¼ pc. dito 23⅝; Comité-Bewijzen 4⅝; Passive 6¼ 5 pc Rusl. 104; 4½ pc. dito 92; 4 pc. Holl. 95; 2½ pc. id. 64; 5 pc. Sardinië 89; Brazilië 101½; 4½ pc Peru 79¼; Gren. uitg. 6⅞; id. werk. 20; 3 pc. Mexiko 20⅝; Turkije —; 4 pc. Portugal 43½; Ecuador —; Wissel op Amst. 12.00¾.

WEENEN, 19 Febr. Met. 5 pc. 83¾; id. 4½ pc. 73¼; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 10.10, Amst. ——; Parijs 121; Goud —; Zilver —; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 19 Febr. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 103; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 21½; Parijs 79⁵/₆; Amst. 143; Weenen —; Petersburg 104⅛.

HAMBURG, 19 Febr. Spanje 1½ pc. 36; id. 3 pc. 22½; Rusl. 5 pc. 98¼; 3 pc. Mexikanen —; 5 pc. Sardinië 84½; Wissel op Amst. 36.—; Londen kort 36.4¾; Weenen —.—.

FRANKFORT, 19 Febr. 5 pc. Met. 79¾; 1 pc. Spanje binnenl. 24; id. 3 pc. 38¼; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	18 Febr. 4½ u. gebl.	19 Febr. 4½ u.		gebl.
Nedert., Werkel. Schuld à	2½	$63\frac{7}{16}$	63⅜	a $63\frac{7}{16}$	63⅝
Dito Dito	3	76¼	75¼	75⅜	75¼
Dito Dito	4	93¼	$92\frac{15}{16}$	93⅛	93
O. I. Leening 1844	4				
Amortis. Syndik.	3½	91			
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
″ Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	4½				
Maatschappij van Weld.	4	76			
Aand. Ned. Bank					
België	2½	51⅝			
Dito bij *Rothschild*	2½	51⅞	51¾	51⅞	
Frankrijk, Obligatiën	3	68¾			
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	$23\frac{11}{16}$	$23\frac{11}{16}$	$23\frac{13}{16}$	23¾
Dito	3	42¾			
Dito Binnenl. à 6/m.	3	$37\frac{15}{16}$	$37\frac{15}{16}$	38	38
Coupon-Bewijzen			$4\frac{15}{16}$		
Amortisable Schuld		$6\frac{9}{16}$	6½	$6\frac{9}{16}$	
Portugal, te Londen	3	43⅝	$43\frac{5}{16}$	$43\frac{11}{16}$	43⅝
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	101⅝	101⅝		
Dito Dito 1828 en 1829	5	101⅛	101¼		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	88½	88⅛	88½	
Dito	4½		92¼		
Dito bij *Hope*	4	81⅝	81⅝	81½	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	81⅜	81		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	61⅞	61⅞		
Certifikaten van dito	6	63	62⅞	63	
Polen, Certifikaten	4	76⅝	76¼		
Dito Aand. met Lot. fl. 500		150	150		
Oostenrijk, Metalliek	5	76¾	76½	76⅞	$76\frac{15}{16}$
Dito Nationale	5	78⅝	78¼	78½	78½
Dito Nieuwe 1847	2½	$39\frac{7}{16}$	39⅜	39⅝	$39\frac{9}{16}$
Dito 1851 en 1852	2½	$39\frac{7}{16}$	39⅜	39⅝	$39\frac{9}{16}$
Dito Nieuwe	5	83¼	82⅞	[illegible]	82⅞
Dito 1854	5	83¼	82⅞	83	82⅞
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5		79¾		
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854		f 315			
Pruiss. Aand. 1854	3½	204			
Amerika, Bank-Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5				
Sardinië	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	3				
Louisiana bij *Hope*	5	99½			
Braziliën	5	98¼	98¼		
Dito 1843	4½	97⅝			
Mexiko	3	$20\frac{1}{16}$	20⅛		
Dito Onbepaalde	3	$20\frac{1}{16}$	20		
Peru	4½		77		
Grenada, a £ 100	2½	19⅝	19¼	$19\frac{5}{16}$	
Dito Uitgestelde		7	$6\frac{15}{16}$	7	
Ecuador a £ 100		$3\frac{9}{16}$	$3\frac{9}{16}$		
Venezuela, a £ 100	4½	27⅛	26¾		
Dito Uitgestelde	1½	12			
Grieken, te Londen	5	5½			

N. 5 pCt. Stieglitz 89⅝, ⅞, ⅝; O. 5 pCt. id. 88¼; Gren. onb. 19¼, $\frac{5}{16}$; Ecuador onb. $3\frac{9}{16}$; O. B. A. f 1186, 1190; Cred. f 184, 186, 185; Fr. O Sp. Hope f 132½, 133; Orig. 131½.

De markt verkeerde over het algemeen in eene flaauwere stemming, bij vrij levendigen handel in Spanje en Oostenrijk, Portug. waren daarentegen gezocht, doordien eene groote verkoop er heden verkocht was geworden. De markt sluit zeer vast.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 4½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parys	2/m.	f 56¼	Livorno	2/m	f 39
″	zigt	″ 55¾	Napels	″	″ 87
Bordeaux	2/m.	″ 55¾	Petersburg	″	″ 1.78
″	zigt	″ 55⅞	Weenen	6 w.	″ 83¼
Madrid	3/m.	″ 241	Augsburg	″	″ 35½
Cadix	″	″ 241	Frankfort	″	″ 98½
Seville	″	″ 240	Hamburg	2/m.	″ $34\frac{15}{16}$
Bilbao	″	″ 240	″	zigt	″ 35 18¾
Lissabon	″	″ 41¼	Londen	2/m.	″ 11,75
Porto	″	″ 41¼	″	zigt	″ 11,87½
Genua	2/m.	″ 45⅝	Rotterdam		″ ⅛

Advertentiën.

Du Barry's Revalenta heeft zoo velen geholpen, dat alle zieken en zwakken met vertrouwen op eene goede uitkomst hunne toevlugt tot haar nemen kunnen.

Zij kost: Kleine Bussen 1 ℔ 2 ℔ 5 ℔ 12 ℔
87½ c. f 2. f 3½. f 8. f 16;

de Kleine Bussen ten gerieve van wie eerst de werking proberen wil; de Groote Bussen zijn echter voordeeliger voor den verbruiker; wie dus een ziekte heeft, die een lang aanhoudend gebruik raadzaam maakt, doet beter een groote bus te nemen. Zoo levert b. v. een bus van 12 ℔ minstens 240 maaltijden, die dus ieder op 6 à 7 cents te staan komen.

De Dubbel geconcentreerde is voorhanden in 1 ℔, 2 ℔, 5 ℔ en 10 ℔ en kost 4, 7, 16, 28 gulden.

VERKOOPHUIS. (1814)

(1813) In eene voorname doch stille stad van Noord-Holland, vraagt men tegen April of Mei, in eene voorname **Banketbakkerij** een **LEERLING**, tegen een matig kostgeld; op huisselijk verkeer en getrouwe vervulling van godsdienstpligten kan men staat maken. Adres met *franco* brieven onder letter O. bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel, hoek Beulingstraat te Amsterdam.

De Pillen van Holloway zijn het uitmuntendste middel voor ongesteldheid aan *maag* en *lever*, E.... T...... te *Purmerend* was gedurende negentien jaren in een ellendigen toestand en een ware last voor zijne vrienden. Hij leed zoo sterk aan lever- en maagziekte, dat hij weken lang het bed niet kon verlaten. Alle geneeskundige hulp was vergeefs, en hij hield eindelijk op dezelve in te roepen. Negen weken geleden, begon hij de pillen van Holloway te gebruiken, en thans heeft hij aan den Professor Holloway geschreven, onder uitdrukking van zijn dankbaar gevoel, dat hij volmaakt hersteld is.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20,50.
Potjes Zalf à f 0.80, f 1 85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *holloway's Etablishment.* (1660)

Godsdienstige Traktaatjes.

Sedert Januarij 1842 worden, ter Boekdrukkerij van JOSUÉ WITZ, te *Arnhem*, geregeld uitgegeven: *Godsdienstige Tractaatjes*, van zedelijke en godsdienstige strekking, uitmuntend geschikt ter uitdeeling onder het volk. Het doel der Eerw. Schrijvers dezer *Tractaatjes* was steeds, om de Heeren Geestelijken en andere Godsdienstvrienden in staat te stellen, door de milde verspreiding dezer populaire geschriftjes, bij de mindergegoede klasse, eenen godsdienstigen, echt Kerkelijken geest aan te kweeken, en haar te helpen behoeden tegen de verleiding van die Protestantsche genootschappen, welke er thans meer dan ooit op uit zijn, door laster en logenachtige geschriften, Katholieken ten afval van hun geloof over te halen

De Inteekenprijs op de *Godsdienstige Tractaatjes* is pr. jaargang of 12 maandelijksche Afleveringen f 2,25 *oningenaaid*, en f 3,45 *ingenaaid* in een net gedrukten, gekleurden omslag. De respective Inteekenaren ontvangen jaarlijks, ter verspreiding, 120 Exempl. *Tractaatjes*, die hun per Ex. nog geen 2 CENTS kosten. — Gedurende eene geheele maand, na de uitgave van ieder N°., zijn ook, *buiten inteekening*, *Godsdienstige Tractaatjes*, ter gratuite verspreiding, bij getallen, te bekomen voor de volgende prijzen:

100 Exemplaren à	f 2,50.
— Ingenaaid in gekleurden omslag.	″ 3,50.
50 Exemplaren à	″ 1,75.
— Ingenaaid in gekleurden omslag.	″ 2,25.
25 Exemplaren à	″ 1,00.
— Ingenaaid in gekleurden omslag.	″ 1,25.

NB. Complete stellen der reeds verschenen 12 Jaargangen, zijn mede, à f 3,00 verkrijgbaar.

(1786)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is gedrukt en wordt met goed succes gedebiteerd:

DE AARTSBROEDERSCHAP

VAN DE

HEILIGE FAMILIE:

JESUS, MARIA, JOSEPH,

in de O. Lieve Vrouwe-Kerk te Amsterdam.

Prijs 20 Cents.

Ten voordeele der Hulpbehoevende Leden dier instelling.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.